METSÄTALOUS

Kun metsätila siirtyy ulkopuoliselle, hakkuu voi olla melko raakaa. **ALUEVASTAAVA PEKKA KASURINEN, SODANKYLÄN METSÄNHOITOYHDISTYS**

KARI SALONEN

Nuoren puuston hakkuusta saatu puukauppatulo saattaa pahimmassa tapauksessa huveta veroihin sekä korjuu- ja uudistuskustannuksiin.

Nuoria metsiä hakataan paljaaksi uuden lain myötä

Uuden metsälain mahdollistamat hyväkasvuisen kasvatusmetsän päätehakkuut ovat lisääntyneet. Nuorta metsää korjataan nyt koko maassa: avohakkuuala on jo yli 10 000 hehtaaria.

ROVANIEMI

Nuoren ja varttuneen kasvatusmetsän avohakkuut ovat yleistyneet uuden metsälain tultua voimaan tämän vuoden alussa.

Edellinen, vuoisen 1997–2013 metsälaki kielsi kasvatusmetsän päätehakkuut kokonaan, poisluettuna vajaatuottoiset kohteet, jotka voitiin uudistaa.

”Metsävarakuvioihin kohdentunut kasvatusmetsän päätehakkuuala on valtakunnallisesti 10 411 hehtaaria. Metsävaratieto käsittää kaksi kolmasosaa yksityismaiden pinta-alasta”, kertoo metsävara-asiantuntija **Juha Inkilä** Suomen metsäkeskuksesta.

Kasvatusmetsän avohakkuiden tilastokärjessä ovat Pohjois-Pohjanmaa, Lappi sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaa.

Paljaaksi hakattujen kuvioiden keskikoko on noin yksi hehtaari.

KARI LINDHOLM

”Parhaassa kasvussa olevan metsän päätehakkuu ei ole metsätaloudellisesti järkevää, mutta pakottava rahan tarve helpottuu hakkuilla”, sanoo johtava esittelijä Tommi Lohi Suomen Metsäkeskuksesta.

Rahapula panee hakkaamaan

Lapissa kasvatusmetsän päätehakkuita on tehty tänä vuonna lähes 300 hehtaaria. Tähän määrään mahtuu sekä vajaatuottoisia että hyväkasvuisia metsiä.

”Maanomistaja saa uudistaa metsänsä silloin kun parhaaksi näkee, ja näin on tehtykin. Arviolta vajaa puolet näistä kohteista on kehityskelpoisia kasvatusmetsiä”, johtava esittelijä **Tommi Lohi** Suomen metsäkeskuksen Lapin alueyksiköstä sanoo.

Lohi huomauttaa, että metsätalouden näkökulmasta hyväkasvuisen kasvatusmetsän uudistushakkuu ei ole järkevää, vaikka laki sen mahdollistaakin.

”Metsänomistaja voi kuitenkin päästä vaikean taloudellisen tilanteen yli nuoren metsän paljaaksihakkuulla. Tästä näkökulmasta ratkaisu on täysin ymmärrettävä.”

Uusi ja yllättäväkin trendi on, että parhaassa kasvussa olevaa puustoa parturoidaan sileäksi metsätilan hankkimisen jälkeen; tarkoituksena on kompensoida tällä toimenpiteellä tilan ostohintaa.

”Kun metsätila siirtyy ulkopuoliselle, hakkuu voi olla melko raakaa. Sodankylässäkin päätehakkuita on tehty muutamilla omistajaa vaihtaneilla tiloilla”, aluevastaava **Pekka Kasurinen** Sodankylän metsänhoitoyhdistyksestä sanoo.

Tuen loppuminen lisää hakkuita

Kestävän metsätalouden rahoituslain (kemera) mukainen uudistamisen tuki on poistumassa vajaatuottoisilta kohteilta näillä näkymin kesäkuun lopussa 2015.

Maanomistajien kiire vajaatuottoisten ja tukikelpoisten kohteiden uudistamisessa näkyy piikkinä päätehakkuiden kokonaismäärässä.

Mikäli maanomistaja haluaa hyödyntää uudistamistukea, on tukihakemukset jätettävä lakiehdotuksen mukaan Metsäkeskukselle viimeistään maaliskuun 20. päivänä 2015.

Tukipäätökset tehdään kesäkuun loppuun mennessä.

”Puukaupat täytyy olla tehtynä tai hankintahakkuu aloitettuna, jotta kantoraha-arvo pystytään määrittämään”, Lohi sanoo.

Hyväkasvuisten kasvatusmetsien uudistamiseen tukea ei ole myönnetty, koska uudistamisen tuki on tarkoitettu vähäpuustoisten tai vähäarvoista puustoa kasvavien metsien uudistamiseen.

Jos uudistamisen tuki loppuu, uudistushakkuiden määrä todennäköisesti laskee varsinkin Lapissa.

”Uudistushakkuut kohdentuvat jatkossa entistä enemmän hyväpuustoisiin uudistuskypsiin metsiin. Osa vajaatuottoisista metsistä jää käsittelyn ulkopuolelle, koska kantorahatulo ei riitä aina kattamaan uudistamisen kustannuksia”, Lohi arvioi.

Lapissa hakkuutavoissa tapahtunee jatkossa siirtymää avohakkuista luontaiseen uudistamiseen sekä jossain määrin eri-ikäisrakenteisen metsän hakkuumahdollisuuksien etsimiseen.

Uudistamisvelvoite ei ole poistunut

Samalla, kun uusi metsälaki väljensi hakkuiden rajoitteita, ovat Metsäkeskuksen resurssit muun muassa metsän uudistamisen valvontaan heikkenemässä valtion säästötalkoiden takia.

Varteenotettava huolenaihe on metsän uudistaminen, joka saattaa jäädä kasvatusmetsänsä paljaaksi hakanneelta maanomistajalta – ja valvonnan puutteessa monilta muiltakin – ehkä tekemättä.

Uudistamisvelvoitteen laiminlyönnit tulevat Lohen mukaan todennäköisesti lisääntymään jatkossa.

”Vähäpuustoisissa kohteissa kemeratuella on ollut todella suuri merkitys uudistamisvelvoitteen täyttämisessä.”

Taimikon perustamisesta ei tarvitse enää tehdä ilmoitusta Metsäkeskukselle. Tämä ei vapauta maanomistajaa uudistamisvelvoitteesta.

”Uudistamisvelvoite syntyy, kun hakkuuaukon koko ylittää 0,3 hehtaaria tai mikäli metsä on harvennettu liian harvaksi. Kasvatushakkuun jälkeen metsikön runkoluvun tai pohjapinta-alan pitää täyttää lain vaatimukset”, Lohi sanoo.

KARI LINDHOLM

Metsähallitus tukkinut miljoona metriä metsäojia

Metsähallituksen luontopalvelujen tulokset soiden ennallistamisessa ovat komeat. Viiden vuoden aikana soilta on padottu yli miljoona metriä ojia.

Ennallistaminen palauttaa ojitettujen soiden vesitalouden ja yleisilmeen luonnonmukaiseksi. Se toteutetaan täyttämällä ojia ja vähentämällä puustoa.

Viimeisten viiden vuoden aikana Metsähallitus on ennallistanut lähes 4 700 hehtaaria suoalueita. Ojia on tukittu ja padottu yli miljoona metriä. Samalla soilta on hakattu ojituksen jälkeen kasvanutta puustoa lähes 900 tukkirekallista.

”Seurasimme tarkasti ennallistamisen vaikutuksia suolla liikkuvien vesien määrään ja laatuun, kasvillisuuteen, lintuihin, perhosiin ja sudenkorentoihin. Seurantojen tulokset osoittavat, että olemme menestyksekkäästi onnistuneet palauttamaan suoluontoa kohti luonnontilaa”, projektipäällikkö **Jouni Penttinen** sanoo.

Ojitus heikensi suoluontoa

Ennallistamisella ehkäistään maailmanlaajuista lajien sukupuuttoaaltoa ja alkuperäisluonnon katoamista sekä Suomen suoluonnon köyhtymistä.

Eniten suoluontoa ovat heikentäneet laajamittaiset metsäojitukset 1900-luvun jälkipuoliskolla.

”Suomella on merkittävä kansainvälinen vastuu säilyttää suoluonnon monipuolisuus, sillä soiden ainutlaatuinen luonto ja lajit eivät ole korvattavissa. Suoluonnon monimuotoisuus on myös Suomessa suurempi kuin missään muualla samankokoisella alueella.”

Metsähallitus on helpottanut myös soiden virkistyskäyttöä. Soille on pystytetty opastauluja ja Kilpisuolle Keski-Suomeen on rakennettu lintutorni.

Suoverkosto-Lifen toteutti Metsähallituksen luontopalvelut yhteistyössä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen sekä Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen kanssa. Viisivuotisessa hankkeessa oli mukana Natura 2000 -alueita Hangosta Kittilään.

Kustannukset olivat noin 6,7 miljoonaa euroa, josta Euroopan unioni rahoitti puolet.

JARMO PALOKALLIO

KOMMENTTI

Tolkkua rahojen käyttöön

Suomi on rikas maa. Ainakaan Metsähallituksen luontopalveluilla ei ole rahasta pulaa. Siitä kertoo ilouutinen miljoonasta tukitusta metsäojametristä.

Ojien patoamista perustellaan sillä, että se nopeuttaa soiden palaamista luonnontilaan. Kiire on ilmeisen kova, sillä viidessä vuodessa soiden ennallistamiseen on syydetty lähes 7 miljoonaa euroa.

Veronmaksajaa moinen meno vähän hirvittää. Jos itse saisin yhtään päättää veroeurojen kohtalosta, suo-ojien tukkiminen ei ehkä nousisi aivan ykköstilalle.

Oma kokemus on sellainen, että suo-ojat umpeutuvat melko nopeasti itsestään. Tiedän, että lopputulos ei ole heti luonnonmukainen, mutta toisaalta suoluonnon häviämisestä tuskin on kovin suurta pelkoa. Soita Suomessa riittää, eikä niitä uhkaa mikään, kun uudisojituksista on luovuttu.

Ymmärrän, että kuukausipalkkaisilla ympäristövirkamiehillä on hinku itsensä toteuttamiseen.

Jotain tolkkua pitäisi yhteisten varojen käyttöön silti saada!

JARMO PALOKALLIO

METSÄSTÄ LYHYESTI

Metsä Tissue energiatehokkaana

Metsä Groupiin kuuluva Metsä Tissue on ehdokkaana DENA:n kansainvälisen energiatehokkuuskilpailun voittajaksi.

Ehdokkuuden perusteluna on Metsä Tissuen pitkäjänteinen työ energiatehokkuuden parantamiseksi ja tuotannosta syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Yhtiö vähentää fossiiliperäisten polttoaineiden hiilidioksidipäästöjä 30 prosentilla ja parantaa energiatehokkuutta kymmenellä prosentilla tuotettua tonnia kohden vuoteen 2020 mennessä.

Lähtökohtana on vuoden 2009 taso.

Stora Enson johtokunta vahvistuu

Stora Enso on nimittänyt **Johanna Hagelbergin** hankintatoimen johtajaksi. Kyseessä on uusi tehtävä Stora Enson johtokunnassa.

Hagelberg aloitti työnsä Stora Ensossa marraskuussa 2013 Printing and Living -divisioonan hankintatoimen johtajana.

Sitä ennen hän on toiminut hankintatehtävissä muun muassa Vattenfallissa ja NCC:ssä.

Korkein puutalo Kanadaan

Brittiläisen Kolumbian yliopisto suunnittelee Kanadan Vancouveriin puurakenteista, 16–18-kerroksista opiskelija-asuntolaa.

53-metrinen rakennus olisi toteutuessaan maailman korkein puutalo. Kantavana rakenteena toimivat liimapuupalkit.

Norjan Bergenissä on rakenteilla 51-metrinen puukerrostalo. Lontooseen puolestaan suunnitellaan 10-kerroksista rakennusta, josta tulisi maailman korkein massiivipuutalo. Bergenin talon puuosat valmistaa Moelven, Lontooseen clt-levyt toimittaa itävaltalainen Binderholz.

Tämän hetken korkein puurakennus on 10-kerroksinen, 32-metrinen asuintalo Australian Melbournessa.

Metsän kasvu nopeutui

Pyökin kasvu Keski-Euroopassa on nopeutunut 77 prosenttia ja kuusen 33 prosenttia 50 vuodessa, paljastaa Münchenin teknillisessä yliopistossa tehty tutkimus.

Kasvun lisäyksen tärkein syy on ilmaston lämpenemisen myötä pidentynyt kasvukausi. Lisäksi kasvua ovat jouduttaneet typen ja hiilidioksidin runsastuminen.

Norvik Timber laajentaa

Ruotsissa, Venäjällä, Britanniassa ja Baltiassa toimiva Norvik Timber laajentaa sahaansa Venäjän Syktyvkarissa.

Ensi tammikuuhun mennessä tuotantokapasiteetin on määrä kaksinkertaistua 90 000 kuutioon vuodessa. Sahatavara myydään suurimmaksi osaksi entisen Neuvostoliiton alueelle. Osa viedään jatkojalostukseen Latviaan.

Metsäammattilaisilla huoli hyvän metsänhoidon tulevaisuudesta

Riittääkö neuvojien aika huolehtia hakkuuaukkojen ja taimikoiden rästitöistä?

Pusikot ovat saaneet tänä vuonna kyytiä, kun nuorta metsää on hoidettu vauhdilla.

Syyskuun loppuun mennessä nuoren metsän hoidon valtiontukea oli myönnetty yli 80 000 hehtaarin metsätyömaille, mikä on 15 prosenttia kiivaampi tahti kuin viime vuonna.

Työmäärät ovat kuitenkin olleet hyytymässä, toteaa rahoitus- ja tarkastuspalveluiden päällikkö **Aki Hostikka** Suomen metsäkeskuksesta.

”Luulen, että metsänhoitoyhdistysten rahoituspohjan muutos näkyy tässä. Ne joutuvat keskittymään sellaisiin tehtäviin, jotka ovat taloudellisesti tuottoisia. Toiminnan painopiste voi siirtyä nuoren metsän hoidosta puukauppaan. Se ei ole hyvä asia.”

Metsänhoitoyhdistyksiä koskeva laki muuttuu vuodenvaihteessa.

Ensi vuonna metsänhoitoyhdistyksen jäsenyys tulee metsänomistajille vapaaehtoiseksi ja pakollinen metsänhoitomaksu poistuu.

Metsänhoitomaksut ovat ohjautuneet metsänhoitoyhdistyksille.

Hostikka on huolissaan siitä, kuka jatkossa huolehtii taimikoiden ja nuorten metsien kunnosta. Metsänomistajien omatoiminen työ vain hiipuu hiipumistaan.

Huoli on aiheellinen, sanoo toiminnanjohtaja **Aki Haapaniemi** metsänhoitoyhdistys Kihniö-Parkanosta.

”Metsänhoitomaksulla on ylläpidetty hyvää metsänhoitoa ja neuvottu metsänomistajia esimerkiksi siinä, ettei hakkuun jälkeinen uudistaminen jää hunningolle.”

Yhdistys keskittyy jäsenten metsiin

Ensi vuodesta alkaen metsänomistajien yhdistyksellä ei ole Haapaniemen mukaan enää mahdollisuuksia selvitellä rästiin jääneitä metsänhoitotöitä ja uudistamatta jääneitä hakkuualueita viranomaisen eli metsäkeskuksen pyynnöstä. Vastuu hyvästä metsähoidosta kaatuu viranomaisten syliin.

”Hoidamme vastedes omien jäsentemme asioita. Kaikki työt tehdään liiketaloudellisin perustein.”

Haapaniemi arvioi, että metsäkeskukset ovat uudessa tilanteessa kovassa paikassa, kun valtio kiristää rahoitustaan.

”Mutta ei tullut metsäkeskuksilta tukea metsänomistajaorganisaatiolle siinä kohdassa, kun metsänhoitomaksun lopettamisesta päätettiin.”

Nuoria metsureita ei löydy

Metsänhoitoyhdistys Etelä-Karjalan toiminnanjohtaja **Markku Vaario** ei usko, että metsänhoidon taso heikkenisi metsänhoitoyhdistysten rahoituspohjan muutoksen vuoksi.

”Kyllä metsänhoidostakin saadaan euroja. Pyrimme lisäämään kaikkia työlajeja ja metsureilla tulee varmasti olemaan töitä vielä ensi vuonnakin.”

Metsänhoidon neuvontaa pitää kuitenkin tehostaa.

”Kun tilalle mennään, on katsottava kaikki tarpeet kerralla ja kerrottava mahdollisuudet.”

Jos jokin uhkaa hyvää metsänhoitoa, se on Vaarion mielestä työvoimapula.

”Nuoria ihmisiä ei meinaa millään löytyä metsätöihin.”

HANNA LENSU